AVİM Yorum • No: 2014 / 84 • Kasım 2014

GÜNEY KAFKASLARDAKİ İSTİKRARSIZLIK

Alev KILIÇ

Alev KILIÇ

AVİM Başkanı

Bir Ermeni askeri helikopteri 12 Kasım günü Azerbaycan kuvvetlerince düşürülmüştür. Olay, Dağlık Karabağda, işgal altındaki Agdam kenti yakınlarında, ateş-kes hattı boyunda cereyan etmiştir. Bilindiği gibi, Dağlık Karabağ ve çevresindeki yedi vilayet 1988 yılında başlayan askeri harekat sonucu Ermenistan tarafından işgal edilmiştir. Silahlı çatışmalar, bölgedeki Azerbaycan nüfusunun katledilmesi ve göçe zorlanması yoluyla gerçekleştirilen etnik temizliğin ardından, 1992 yılında varılan ateş-kes ile durdurulmuştur. Yirmi-iki yıldır süregelen bu ateş-kes, son dönemde artan ihlallerle giderek tırmanmaya başlamış ve düşürülen helikopter, sorunun dondurulmuş olması bir yana, kızışmakta olduğunun yeni ve ciddi bir uyarısını vermiştir.

Hiç kuşkusuz, sorunu donmuş hale getirmek, ateş- kes sonrası statükoyu yerleştirmek suretiyle Azerbaycan topraklarını işgalini kalıcılaştırmak Ermenistanın çıkarlarına uygun düşmektedir. Soruna uluslararası hukuk çerçevesinde çözüm bulmak üzere Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinde alınan dört ayrı karar Ermenistan tarafından göz ardı edilebilmiş, bu nedenle hiçbir tepkiye veya yaptırıma maruz kalmamıştır. Sorunun diplomatik kanaldan, müzakerelerle sonuçlandırılabilmesi için 1992 yılında oluşturulan, Türkiyenin de kurucu üyeleri arasında yer aldığı Minsk Grubu adına sorumluluk üstlenen üç eş-başkanın girişimleri yetersiz kalmış, hatta sorunun dondurulması çabalarına verilen öncelikle Ermenistanın hedef ve çıkarlarına hizmet eder bir konuma düşülmüştür.

Peki, Ermenistanın yirmi-iki yıldır sürdüre geldiği Azerbaycan topraklarını işgali, etnik temizlik ve katliamları için bir tepkiye veya yaptırıma maruz kalmaması, bölgedeki barış ve istikrarın sağlanmasına katkıda bulunmuş mudur? Bu sorunun cevabı maalesef olumsuzdur. Tepki görmek ve cezalandırılmak bir yana, Ermenistan, geçen bu süre içinde, gerek Rusya, gerek Avrupa Birliği ve gerek ABD tarafından kazanılmaya çalışılan, el

üstünde tutulan bir ülke görünümü yaratmıştır. Bölgedeki barış ve istikrara katkı bir yana, hukuk dışı ve cinai eylemleri nedeniyle en azından savunmada olması beklenirken, karşı saldırıya geçme pervasızlığını da gösterebilmiş, Ermeni işgalini kabul etmeyen iki komşu ülke, Azerbaycan ve Türkiyeyi saldırılarının hedefi yapmıştır.

Ermenistanın Türkiyeye karşı kullandığı başlıca koz soykırım iddiaları olagelmiştir. Özellikle, Sevk ve İskan Kanununun yüzüncü yıldönümü olan 2015 yılında Ermenistan ve Ermeni diyasporası ellerindeki bütün imkanlarını bu propagandanın yaygın kabul görmesi, bu şekilde Türkiyeyi sindirme çabalarına odaklamıştır. Birinci Dünya Savaşı ve öncesinde, Ermeni milletini devlete karşı ayaklanmaya teşvik ve yardım eden o zamanki müttefik güçlerin bugün de Ermeni iddialarına destek çıktıklarını görmek hiç kuşkusuz ibret vericidir. Bu durum tarih öğrencileri için, tarihin sadece geçmişten ibaret olmadığına, geleceği de şekillendirme emellerine alet edilebileceğine örnek teşkil edebilecek niteliktedir. Ermeni iddialarına ve çıkarlarına, aksini kanıtlayan bütün belgelere, akademik çalışmalara ve hukuk kararlarına rağmen bugün neden destek verilmeye devam edilebildiği herhalde ayrıca incelenmesi gereken bir olgudur.

Görünen odur ki, Ermenistan ve Ermeni diasporası 2015 yılı için beklenti çıtasını yükseltmiş, hizmetlerindeki tüm barutu, cephaneyi bu amaçla kullanmayı kararlaştırmıştır. Dolayısı ile, önümüzdeki bu kısa dönemde, Türkiye ve Ermenistanın normal bir diyalog kurabilmesi, karşılıklı uzlaşma için bir müzakere sürecine girebilmesi olanaklı görülmemektedir. Ermeni tarafının bu dönemde Türklerle her türlü teması davaya ihanet olarak değerlendirme anlayışı içinde oldukları gözlenmektedir.

Ancak, herkesin kaybettiği böyle bir zıtlaşma ortamından, er veya geç, hem ikili, hem bölgesel bir uzlaşma, herkesin kazanacağı bir iyi komşuluk ve işbirliği ortamına geçilmesi kaçınılmazdır. Türkiye, Ermeni tarafının beklentilerini karşılamaktan uzak kalacak bu yıkıcı girişimlerden ve dönemden sonra, akademik çalışmaların ve uluslararası mahkeme kararlarının da etkili ve güçlü desteğini arkasına alarak, güney Kafkaslarda bölgesel istikrar ve iyi komşuluk ilişkilerinin yerleştirilmesinde düzenleyici bir rol oynamaya hazır olacaktır.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: KILIÇ, Alev. 2026. "GÜNEY KAFKASLARDAKİ İSTİKRARSIZLIK." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2014 / 84. Kasım 18. Erişim Ekim 31, 2026.

https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Yorum/GUNEY-KAFKASLARDAKI-ISTIKRARSIZLIK

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır